

Tien jaar na de dood van de beroemde kunstkenner verschijnt er een **documentaire** over zijn leven

'Jan Hoet was als een duivel in een wijwatervat'

Jan Hoet haalde als bevlogen curator kunst uit de cocon van het museum. Hij was ook een alfaman die vrouwen liever in zijn bed dan in een kunstatelier zag. 'Hij is als een stormram door de wereld geraasd, maar keek niet naar de gevolgen', zegt Luc Vrydaghs, die een documentaire maakte over de kunstkenner.

JAN DEBACKERE

Thank god for the gift." Amerikaanse kunstenaar David Hammond hield het kort, begin maart 2014, op de druk bijgewoonde begrafenis van Jan Hoet in Gent. Tien jaar later gebruikte regisseur Luc Vrydaghs dezelfde vijf woorden als titel voor zijn portret van Jan Hoet. De eerste documentaire over de kunstkenner. "Er zijn er wel gemaakt over specifieke periodes, zoals de oprichting van het SMAK of toen hij curator was van Documenta IX, maar niet over hemzelf", zegt Vrydaghs. "Ik kon ook niet geloven dat er nog nooit een documentaire over hem was gemaakt toen Jan Hoet Jr. me dat vertelde."

Opmerkelijk inderdaad, want Hoet is een cadeau voor wie een portret wil maken. Charismatisch, bevlogen, grappig, veel vrienden en ook een pak vijanden... De verhalen liggen voor het rapen.

"Hij heeft honderd levens geleid", vertelt Vrydaghs, die vijf jaar aan *Thank God for the Gift* werkte. "Het moeilijke was om dat allemaal samen te vatten en hem neer te zetten. Dat was een lange zoektocht."

"Je kunt twee kanten kiezen. Je kunt Jan Hoet ophemelen en van hem de paus van de kunst maken. Er zijn zoveel positieve

dingen te vertellen dat dat geen enkele moeite kost", geeft Vrydaghs aan.

"Maar je kunt hem ook de grond inboren, want ook daarvoor stonden nogal wat mensen klaar. Mijn doel was een genuanceerd portret te maken: zalven en slaan, Jan Hoet als een duivel in een wijwatervat. Het goede moet erin, maar je kunt hem ook niet sparen."

MAKEN EN KRAKEN

Opzet meer dan geslaagd, in die mate zelfs dat je als kijker na het einde van *Thank God for the Gift* niet goed weet wat je nu moet denken van Hoet. De positieve verhalen zijn legio, over hoe Hoet kunst naar het brede publiek bracht, vaak met wat controverses - denk maar aan *Over the Edges* in 2000 in Gent, met de hamzuielen van Jan Fabre.

Met zijn charisma en humor was Hoet jarenlang de ideale man om kunst te populariseren, al genoot hij gaandeweg ook wel iets te veel van zijn BV-status. Als curator-directeur gaf hij jonge kunstenaars als Fabre of Wim Delvoye bovendien een enorme duw in de rug, terwijl hij jarenlang vocht voor het S.M.A.K. in Gent, een museum dat er een kwarteeuw later nog

Jan Hoet was de ideale man om kunst te populariseren, al genoot hij gaandeweg iets te veel van zijn BV-status. © JURGEN ROGIERS

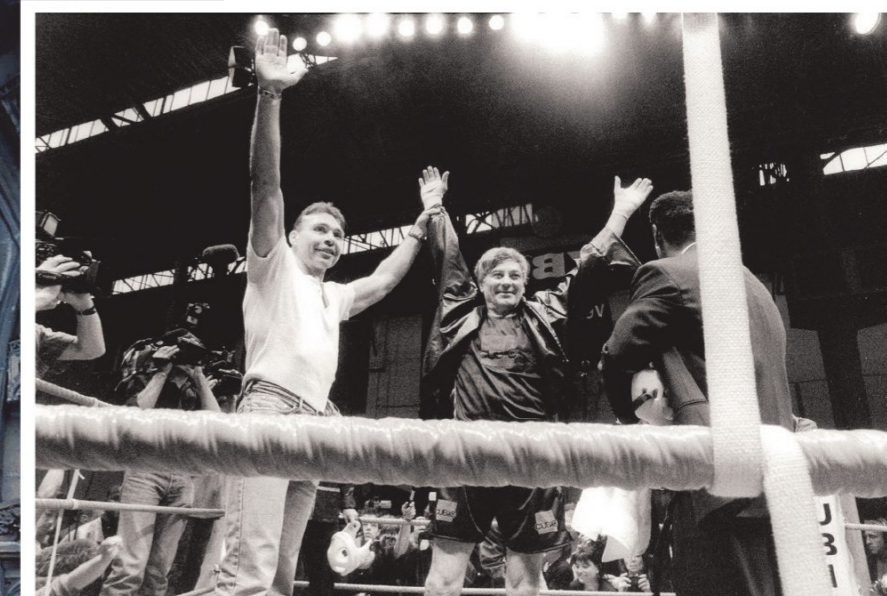
staat. "Zijn impact op de kunstwereld was erg groot", zegt Vrydaghs.

Maar de documentaire toont ook de andere kant van Hoet. Hoe hij kunstenaars niet alleen maakte, maar ook kraakte. De directeur had macht: soms leidde dat tot machtsmisbruik en kon hij mensen genadeloos de grond inboren. Met gevolgen, want naar Hoet werd geluisterd. "Dat valt zeker niet goed te keuren", vertelt huidig S.M.A.K.-directeur Philippe Van Cauteren.

Eén van de voorbeelden die in de documentaire aan bod komt, is Philippe

Vandenberg. De kunstenaar was aan een steile opmars in de kunstwereld bezig, tot Hoet eind jaren tachtig striemende opmerkingen gaf over Vandenberg; die zou volgens de curator immers te veel produceren. De carrière van de kunstenaar werd gesmoord: mensen lieten hem vallen, zijn galerie in New York raakte hij kwijt. Toen Vandenberg in 2009 zichzelf van het leven beroofde, wezen veel mensen opnieuw in de richting van Hoet.

In de documentaire vertelt de zoon van Vandenberg hoe Hoet hen daarna contac-

Hoet (m.) vocht in 1999 als performance tegen kunstenaar Dennis Bellonne. Bokser Freddy De Kerpel (l.) trainde hem daarvoor. © DIRK PAUWELS

teerde en zich excuseerde. "Ik denk dat het voor hem wel belangrijk was om een beetje in het reine te komen met die gebeurtenis, die hem altijd achtervolgd heeft", zegt Vandenberg's zoon Guillaume daarover in de documentaire.

Een heel gevoelige passage, zegt Vrydaghs. "Ik heb Guillaume die passage daarom op voorhand laten bekijken en het was oké voor hem."

MANNEN BOVEN

Ook Hoets relatie met vrouwen komt vaak terug. Hij had, dixit Delvoye, niet alleen "een enorme appetijt" die hem vandaag MeToo-problemen zou opleveren; op professioneel vlak speelden vrouwen ook vaak de tweede viool.

Als curator van Documenta IX kreeg hij bijvoorbeeld kritiek omdat er nauwelijks vrouwelijke kunstenaars aan bod kwamen. Volgens kunstenaar Anne-Mie Van Kerckhoven kon Hoet eigenlijk gewoon niet tegen vrouwen die kunst maakten. "Vrouwen moeten geen kunstenaar worden, zei hij. Vrouwen moeten kinderen krijgen", zegt ze daarover.

"Op dat vlak is het echt een documentaire over de vorige eeuw, over een ander tijdperk", duidt Vrydaghs. "Toen gebeurden die dingen en werd dat allemaal min of meer aanvaard. Mensen wisten het vaak, maar het werd verzwegen en zelden of nooit aangeklaagd. Nu wordt dit meteen opgemerkt en naar buiten gebracht. Zo'n zaken kun je echt niet meer maken."

Een dubbel beeld dus. "Jan Hoet heeft erg gulzig geleefd, was ongelooflijk gedreven en is als een stormram door de wereld geraasd", zegt Vrydaghs. "Daardoor kon hij ook doen wat hij allemaal gedaan heeft. Alleen keek hij niet om naar de gevolgen van zijn daden. Dat heeft voor de nodige slachtoffers gezorgd."

Thank God for the Gift speelt nu in de cinema. Op 15/4 is er een vertoning in De Studio in Antwerpen met nagesprek met Bart De Baere, Luc Tuymans en Anne-Mie Van Kerckhoven.

'Je kunt van Hoet de paus van de kunst maken. Maar ook om hem de grond in te boren, stonden er velen klaar'

LUC VRYDAGHS
REGISSEUR